

en Curatoren
meer deze in
de leden deze
geleeren.
juist zoals de
omschrijving, dat
zoo zij meen-
licht niet deed,
aanklagen, of
beginnen met

it vermoeden
waar ze hand-
te handelen,
en te interpe-
leren vragen, en
reken ze door
euring of wan-

4 Februari, en

staat er dan

nader advies

st zijn, indien

Curatoren hun

s het geraden

interpellieren.

allen. En door

in het vertrou-

ook geschree-

in lijnrechte

schrijven van

nden we, om

als voorbarig

ns advies van

het tegendeel.

ons artikel van

interpellieren

stellen van een

n voorkomt in

van considera-

zijn natuurlijke

gerechtigd. Niet

eenige bespre-

kan om alleen

idere wijze, bij

iets ter sprake,

haying van Art.

van het Regle-

ik den weg aan,

en.

midwerg geen

ig ander soort-

ng worden ge-

verhaast, on-

waardig debat

lle interpellat-

en van motie

te ontraden.

u 24 Februari.

et gevaar dat

n motie kan

in het Huis-

de mogelijke

ommissie van

opzettelijk be-

al, niet anders

benoemen van

aan het slot:

dachtzaamheid

rechts te rechte

voor de zuiver-

te komen, maar

recteuren, Cu-

te geven aan

ebat, genomen

o afgesneden.

oelde niet tot

n Curatoren

ap-pedigen, door het recht aan de Commissie
verleend, om rechtstreeks haar gegevens te
verzamen, en alsoo Curatoren en Direc-
teuren te hulp te komen.

Dieper gaan we hierop niet in.
Dr. Rutgers, uit wiens pen het artikel
gevoeld is, sprak zich op Seinpost duidel-
ijk uit.

Maar hij is door velen niet geloofd.
Vlak tegen zijn stellige verklaring in,
heeft men een gansch anderen zin in Art. 11
gaan inleggen.

Aan de voorstelling alsof Dr. Rutgers de ver-
gadering misleid had, schonk men ingang. Zoo
is men de benoeming der Commissie opzet-
telijk in een hatelijk daglicht gaan stellen.

Anderen die onze organisatie ganschelijk
niet kenden, sloegen daar geloof aan.
En op die wijze zijn enkelen toen aan
het afkeuren gekomen van iets, waarover
zich een geheel onware opinie gevestigd
had.

Die onware opinie nu werd ook tegen
ons blad uitgespeeld.
»Niet interpelleren» riepen we op 24
Februari. En toen we nu op 16 Juli op een
Commissie van enquête wezen, zei men:
»Nu sprekt ge u zelf».

Toch weerspreken we ons zelven volstrekt
niet.
Immers de Commissie van enquête strekte
juist om en de interpellatie, en wat op haar
volgen moest, te voorkomen.

Dit is er dan aan van de op dit punt
onderstelde tegenspraak!

Kerk en Belijdenis.

De mystieke geesten, voor zoover ze de
waarheid zijn toegedaan, eeren de Belijden-
is onze kerken, maar zien niet in, dat
onsze Belijdenis iets met kerkinrichting en
kerkbestuur uitstaande heeft.

Voor hun besef betreft de Belijdenis de
geestelijke, de heilige, de inwendige stukken
der genade, en is de kerk en de kerkinrich-
ting en het beheer der kerk een bloot uitwen-
dig ding, dat niets met de geestelijke reali-
teit uitstaande heeft.

Voor hen hangt alles aan de prediking.
Wel te verstaan niet aan de prediking
van de kerk, maar aan de prediking van
dezen en dien leeraar, dien zij hooren.

Is die prediking niet geestelijk, niet heilig,
niet zuiver, dan verwerpen ze dien leeraar
en zijn prediking.

Maar zoolang er nog een ander prediker
is, die wel geestelijk en wel heilig en wel
zuiver predikt, zijn zij tevreden.

Meer verlangen ze niet.
Of in hun kerk al andere predikers op-
trede, die onzuivere leeraars, die trekken ze
zich niet aan, mits er naast die onzuivere
predikers maar één is, dien zij hooren kunnen.

Ja, al waren ook al de predikers van hun
kerk onzuiver, ook dan nog deert dit hen
niet, zoolang er bij een andere kerk, of in
een ander lokaal, of bij een andere secte
nog maar een prediker is die naar hun hart
spreekt.

Dan blijven ze onderwijl leden van die
kerk zonder goede leeraars, en kerken ge-
regeld bij de leeraars van een andere kerk.

Zelfs behoeft die prediker niet eens een
leeraar te zijn. Een oefenaar is hun ook
voldoende. En al wat ze vragen is maar,
dat ze Zondags ergens heen kunnen gaan,
waar een man spreekt, die hun bevalt.

Ook zijn er die nu eens hier, en dan eens
daar kerken; soms ook wel naar de kerken
of zalen in de buurt, of in andere dorpen
loopen.

En dit alles naar den eenig voor hen gel-
denden regel, dat ze iemand hooren willen,
en dat die man, dien ze hooren, spreken
moet naar hun hart.

Tot wat kerk die man behoort, of tot
wat kerk ze zelf behorende, doet er niet toe.

De kerk is bijzaak en het ambt heeft geen
beteekenis. Als er maar een spreker is, en
als die spreker maar goede dingen zegt.

Of die kerk door anderen betaald wordt,
en die dienst door anderen bekostigd, is een
vraag waarmee zij zich niet bezig houden;
zelden betalen ze liefst niets.

Er wordt gesproken, door dat spreken is
er hoorgelegenheid, en van die gelegenheid
maken ze gebruik.

Het heilig Avondmaal zou wel moete kun-
nen baren, maar vele dezer mystieke gezinden
leven en sterven zonder ooit ten Avondmaal
te gaan. Of ook, als ze er prijs op stellen,
zien ze op een beurtelijst na, waar alzo
Avondmaal bedient wordt, en geschied dit,
waar ook, door een man dien ze gaarne ho-
oren, dan zoeken ze het kerkegebouw op,
waar hij de bediening heeft. Of ze leden
van die kerk zijn, of die kerk de tucht
uitoefent, of het Verbond Gods er heilig
wordt gehouden doet er niet toe. Zij gaan
aanziaten, nemen brood en beker, en vieren
Avondmaal.

Moete hebben ze alleen met den heiligen
Doop.

Dan toch kunnen ze niet maar zoo met
hun kindeke binnenkomen, maar moeten
zich vooraf aangeven.

Doch ook dan reddten ze zich, door te
wachten tot de Doopbediening zal gehou-
den worden door een prediker naar hun zin;
of is dit in hun woonplaats niet het geval,
dan vragen ze of iemand van buiten eene Doops-
bediening wil waarmaken, of kan ook dat
niet, dan trekken ze naar een dorp of straat,
waar een predikant staat, dien ze lijden mogen.

En straks wordt het aldus gedoopte kind
dan overgehoekt in de kerk van hun woon-
plaats.

Dit alles nu is geen slordigheid, geen
traagheid, maar het gevolg van het stand-
punt waarop men zich plaatste, en het is
niets anders dan het gevolg van het staan
op dit valsche standpunt, dat zulk een groote
schare van ernstige Christenen ook steeds
blijft van een Hervormde, Lutherse of
Remonstrante kerk, ook al weten ze zeer
wel, dat het Genootschap of de kerk, waar-

toe ze behooren, een in allerlei zonde ge-
deformeerde kerk is.

Dit standpunt nu is, gelijk we in den
aanvang van dit artikel zeiden, geen ander,
dan dat de kerk, de kerkinrichting en het
kerkbestuur voor hen bloot menselijke, uit-
wendige dingen zijn, die men zóó, maar die
men ook anders kan regelen, doch die in
geen geval iets met het Heilige of met de
geestelijke Belijdenis van hun kerk uitstaande
hebben.

We zeggen daarom niet, dat alle geloov-
igen die nog in de Hervormde of Luther-
sche kerk blijven, zoo oordeelen, of op dit
standpunt staan.

Onder dezulken zijn toch ook Antinomi-
nians, d. i. Wetbestrijders, die weer een
heel ander standpunt innemen.

Ook zijn er onder hen karakterloozen die
ganschelijk geen standpunt hebben.

Maar een zeer groot deel neemt metter-
daad dit gevaarlijke mystieke standpunt in.
Het geestelijke is hun alles, en met dat
geestelijke heeft de kerkinrichting h. i. niets
te maken.

In de Heilige Schrift, zoo zeggen ze en
denken ze, staat omtrent de kerk zoogoed
als niets. Men kan een kerk hebben of ook
geen kerk. Men kan die kerk zóó of anders
inrichten. Maar hoe ze haar ook inricht, dit
is alles menselijke beschikking, en met
uw belijdenis en uw geestelijk leven heeft
al dit kerkelijke niets te maken.

Als men geen stichtelijke predikatie kon
krijgen, dan ja zou het kwaad staan. Maar
in dat gebrek is desnoods door dus-
genaaide Evangelisatie te voorzien. Is er
geen spreker die sticht, dan laat men zulk
een spreker van elders komen. Er is dan wel
geen kerkeraad, maar toch een zaal met een
bestuur. In die zaal zet men banken en stoel-
en, en plaatst er een kathedraal. En als er
nu Zondags maar »hoor-gelegenheid voor
iets goeds» is, dan zou men, waarlijk niet
weten wat men nog meer zou verlangen.

Men beschouwt zulk »kerkegaan» dan ook
niet als iets gebrekkigs, of als iets waar een
eind aan moet komen.

Integendeel, men vindt het in zulk een
zaal wel zoo gezellig. Geen onderlingen te
hebben die u kunnen vermanen, is makke-
lijk bovendien. Ook geeft het afwisseling.

Anders hoort ge meest dezelfde Dienaren.
En nu krijgt ge telkens verandering van
spijze. Soms zelfs hoort ge nu in uw kleine
dorp beroemde sprekers uit de groote steden.

Geen gebrekkige dus, maar een hoogst
wenselijke toestand. En ook zijn de kosten
zoo vele niet. Een predikant met vast trak-
tement loopt veel hooger.

Zou zit er in heel dit verschijpsel systeem.
Het is de principiele loochening van de
waardij en betekenis van de kerk en van
haar ambten.

Is nu metterdaad de kerk, en zijn haar
ambten puur menselijke vindingen, dan is
er ongetwijfeld voor dit systeem veel te
zeggen.

Maar ook omgekeerd, hangt aan die kerk
de eere van Christus en zijn Koningschap,
dan moet heel dit stelsel voor de eere van
den Christus als een eenigen Koning vallen.

En op dit terrein moet dan ook metterdaad
de strijd met deze mystieke gezinden worden
uitgestreden.

Tucht en Doop.

VI

Ons vorig artikel heeft de practijk onzer
vaderen in het minst niet gespaard, maar
onomwonden uitgesproken, dat, vooral na
1618, de verleiding der Volkskerk ook hun
parten heeft gespeeld.

Intusschen mogen de voorstanders van
het stelsel der vrije kerk wel toezien, dat
ze in dit opzicht over de vaderen geen on-
rechtvaardig oordeel vellen.

De toenmalige verhoudingen in Europa
brachten twee, dat de geheele Europeesche
politiek door de religie-quaestie beheerscht
werd. Het stond Roomsche tegen Protestant.
En indien het destijds aan de Protestantsche
mogendheden niet gelukt was, te land en
ter zee, de Roomsche mogendheden met
de wapenen te weerstaan en af te slaan,
zoo zou hun met de vrijheid der religie
gedaan zijn geweest.

Die gespannen verhoudingen buitenaf had-
den allengs ook invloed op de binnenland-
sche verhoudingen.

Niet in de eerste periode, maar wel in
de latere periode van onze worsteling, ont-
stond de vrees, dat de Roomschen hier te
lande heimelijk de partij van Spanje be-
gunstigten. Daaruit werd de behoefte ge-
boren, om althans de meerderheid der be-
volking in de Gereformeerde Staatskerk te
lokken, en Noord-Brabant c. a. buiten de
Unie te houden.

Bezorgdheid voor »lands veiligheid dreef
ten deze, zowel de Kerk als de Overheid,
en die Overheid onder beide fractiën.

Men zag geen kans om het vol te hou-
den, als de Gereformeerde kerken, die eerst
slechts één tiende der bevolking herbergden,
het niet brachten tot over de helft.

Dat heeft toen geleid tot de geweldige
reformatie van heel wat kerken in Drenthe
en Groningen, en het is uit dien zelfden drang
dat men zich den weerzin te verklaren heeft,
om door te strenge tucht de kerken te zeer
te ontvolken.

Martinist en Baptist, en al wie maar even
kon, moest gelooft en in de kerk opgeno-
men. Het moest vooral één groote kerk
zijn. Een kerk die zoo mogelijk heel de
bevolking omvatte.

Eerst zóó gevoelde men zich in Europa,
gevoelde men zich tegen Spanje, veilig.

Nu zeggen we niet, dat we daarom deze
practijk goedkeuren. Soms moet men voor-
zeker uit nood handelen. Maar ook dan heiligt
toch het doel de middelen nooit. En maar
al te bitter hebben de Gereformeerde ker-
ken dan ook later ervaren, waar het op uit-
loopt, als men zijn kracht gaat zoeken in
het cijfer in ste van in de belijdenis.

Met gansche hoopen zijn al die ongere-
formeerde en anti-gereformeerde elementen
toen in den heiligen kring binnengedrongen,
en toen ze er waren hebben ze er den baas ge-
speeld, het Gereformeerde element terugge-
drongen, en ten slotte aan de echte geestes-
kinderen onzer vaderen geen andere keuze
gelaten, dan om alle privileges prijs te geven,
en het bedreigde leven der kerken te redden.

Nu lag het in den aard der zaak, dat
vooral de Doop hier het kwaad voedde.

Als men belijdenis deed, moest men altoos
nog meer of min de Gereformeerde belij-
denis beamen, en kwam altoos onder zekere
tucht. Maar ook zonder dat kon men enkel
door Doop in de kerk zijn. Dan deed men
eenvoudig geen belijdenis. Liep daardoor alle
tucht vrij. Om kerkelijke rechten bekrunde
men zich niet. En als men zelf naar ge-
doopt was, kon immers ook zijn kind ge-
doopt worden. Zoo liep alles vanzelf.

En dat nu zelfs ernstige leeraars zich
hier niet tegen verzetten, lag bijna uitslui-
tend aan de valsche redeneering, die reeds
op de Synode van Dordt, rakeude de Indi-
sche kinderen, opdook.

Die redeneering was deze: Doop ze maar,
dan krijgt ge hun opvoeding in de macht.
Door die opvoeding maakt ge het volgende
geslacht dan vanzelf Gereformeerd. En
over twee, drie geslachten verkrijgt ge één
schoon, rustig, Gereformeerd Sion in deze
landen.

Zoo werd de Doop als Sacrament losge-
laten, en veranderd in zeker pædagogisch
middel, om zich van de opvoeding der jeugd
te verzekeren.

Dit door en door valsche stelsel nu vond
reeds op de Synode van Dordt verdedigers,
maar is toen gelukkig nog door het krach-
tig optreden vooral van Voetius gekeerd.

Later echter sloop het toch weer in, juist
zooals het nu reeds langen tijd bij de Zending
heerscht.

Ook bij de Zending onder Heidenen en
Mahomedanen toch mag men volwassenen
niet dan na belijdenis doopen, op onder-
stelling van wedergeboorte, gelijk die uit
die belijdenis en uit den wandel wordt op-
gemaakt; met wat onze vaderen noemden
een fundamentele gissing.

De practijk daarentegen is ook nu weer,
dat men op de Zendingstations doopt al
wie zekere toeneiging openbaart, zekere ver-
klaring doet, en om den Doop vraagt. En
dit verdedigt men ook nu weer met te zeggen:
Zoo doopen we eerst de ouden, dan krij-
gen we hen onder onzen invloed, en hun
kinderen op school, en in het tweede ge-
slacht moet er aldus de kerk uitkomen.

Ook hier derhalve het sacramenteel karakter
van den Doop losgelaten, en er een pæ-
dagogische bedoeling voor in de plaats ge-
steld.

Doch al laat zich de latere lakse practijk
der vaderen voor geen gering deel uit deze
verkeerde bron verklaren, toch is hiermee
volstrekt nog niet alles gezegd.

Integendeel, de practijk der vaderen, die
schijnbaar van den vasten regel vaak afweek,
werd ook beheerscht door overwegingen,
die alleszins te rechtvaardigen zijn, en die
ook wij niet uit het oog mogen verliezen.

En dat wel overwegingen die juist uit den
aard van het heilig Doopsel werden afge-
leid.

Zij oordeelden, en dat volkomen te recht,
dat de Doop niet toebediend werd, om door
die handeling iemand lid der gemeente van
Christus te maken, maar heel anders, om
door dien Doop te constateeren, dat hij het
toest, eer hij gedoopt werd.

Bekent hij niet dat onze kinderen in Christus
geheilig zijn, en daarom als lidmaten zijner
gemeente, behorende gedoopt te worden?

Een gedoopt persoon gold dus voor een
geloovige, zoolang de kerkeraad niet anders
en nader over hem geoordeeld had, ook al
deed hij geen belijdenis, en al kwam hij
niet ten heilig Avondmaal.

Gold hij nu als »een geloovige», dan be-
hoorde ook zijn kindeke tot de »kinderen
der geloovigen», en mocht alzo ook aan dat
kindeke het Sacrament van den Doop niet
geweigerd worden.

Vandaar dat de regel niet werd, en niet
kon, noch mocht worden: »Wij, kerk, doo-
pen alleen de kinderkens van hen die ten
Avondmaal zijn toegelaten»; maar dat de
regel moest zijn: Wij doopen ook de kin-
deren van hen die als zelve gedoopt, en
niet door de kerk gediskwalificeerd, onder
de geloovigen te rekenen zijn.

Dit was geen uitweg, dien men zocht,
maar een noodzakelijk gevolg van de ware
belijdenis des Doops.

Zoo moest de regel, hij mocht niet anders
gesteld.

Deze regel zou anders geweest zijn, als
men gezegd had: »Als wij, kerk, iemand
doopten, beschouwen wij hem niet als een
geloovige, maar nemen hem in ons kerk-
verband slechts op, om te zien, of wij er
een geloovige van maken kunnen».

Zoo echter kon wel een Remonstrant-
sche, maar niet een Gereformeerde kerk
spreken.

Zou ze toch haar belijdenis getrouw blijven,
dan moest de Doop van de fundamentele
gissing van geloof (»Ijz dat daadwerkelijk
geloof of geloofsvormen) uitgaan, en kon
van het denkbeeld om van iemand een ge-
loovige te maken, geen sprake zijn.

Wie verkeerd dacht, stelde het zich voor,
dat iemand eerst door zijn belijdenis een
geloovige werd, wie Gereformeerd beleed,
zag in, dat iemand reeds in den Doop als
een geloovige voorkomt.

Hieruit zou nu niet het minste ongerief
geboeren zijn, indien de kerk de tucht had
gehandhaafd ook ten opzichte van hen,
die, na gedoopt te zijn, als kind, op
later leeftijd niet tot belijdenis kwamen.

Maar dit kwaad moest er wel uit voortko-
men, toen de kerken de tucht verslappen
lieten, en bij personen, die hoewel als kind
gedoopt, toch later niet tot belijdenis kwa-
men, zelfs aan geen tucht dachten.

Zoodoende toch kwam er een breede

cat-gori van personen, die gedoopt en
volwassen in de kerk leefden, maar buiten
belijdenis, Avondmaal en tucht bleven, en
wier kinderen krachtens den Verbondseich-
tuch moesten gedoopt worden.

Immers de gedoopten golden, zoolang de
kerken geen inspraak maakten, allen voor
»geloovigen» in kerkelijken zin.

En dit nu strekte zelfs nog verder.
Een punt waarvoor we wel de aandacht
vragen.

Men zegt namelijk wel eens, dat bij den
Kinderdoop niet alleen te vragen is naar de
»aantstaande ouders», maar dat ook moet
gevraagd naar de grootouders.

En dit is ook zoo, maar zij die dit beamen,
toonbaar blijkbaar niet gevat te hebben, waarop
deze regel steunt.

Men beeldt zich in dat dit rust op de
overtuiging, dat de genade in geslachten
rust, en dus ook de geslachten kan
overspringen. Iets wat men dan vooral met
het voorbeeld van de koningen van Juda
staft.

Dit felt nu geven we natuurlijk grif toe.
Alleen maar men vergist zich, zoo men
waant, dat hierop het kerkelijk recht van
den Doop steunt.

Het kerkelijk recht van den Doop rust
evenals alle kerkelijke handelingen wel
op geestelijke onderstellingen, maar die gees-
telijke onderstellingen worden door de kerk
nooit anders geconstateerd dan op grond
van waarneembare feiten.

De zaak ligt dan ook kerkelijk heel an-
ders.

De kerkelijke redeneering is deze: Als
A in de kerk als geloovige bekend stond,
en hij krijgt een zoon B, dan wordt die
zoon B als zijn kind, d. i. als »het kind van
een geloovige» gedoopt. Als kind van een
geloovige gedoopt zijnde, wordt B evenzoo
in de kerk als een »geloovige» erkend, zool-
ang de kerk geen inspraak maakt. Krijgt
nu ook B een zoon C, dan geldt bij C de-
zelfde regel. En komt het nu voor, dat B
of overvalt door den dood, of den Doop ver-
waarloost, dan gaat de kerk van C recht-
streeks op A terug, en laat den grootvader
optreden.

Edoch altoos met den tusschenschakel,
dat B zelf als uit A geboren voor de kerk
als »geloovige» gold, en dat alzo C uit B
geboeren, als het »kind van een geloovige»
te doopen is.

Hier is dan ook niets tegen in te bren-
gen, en al de schuld ligt hier aan de kerk,
die B, als uit A geboren, niet nader beoor-
deeld en gekend heeft.

Juist nu deze ongeestelijke practijken leid-
den tot een geestelijke reactie, die met
name in Ds. De Herder, van Bleiswijk, aan
het woord kwam.

Daarover een volgend maal.

Kalender.

Nu het jaar weer ten einde loopt, komen
reeds tijdig de Kalenders voor het jaar dat
straks in zal gaan.

Ook Filippus is weer tijdig op de markt,
en zond ons nu reeds niet alleen zijn Kalen-
der, maar ook bij dien Kalender een Premie,
en meldt ons hoe hij Kalender en Premie
aan voor één Gulden aan de markt brengt.

Die Premie bestaat uit een flink boekdeel
getiteld: *Uitgebreide Overdenkingen van
verschillende predikanten der Gerefor-
meerde kerken*, 35 in aantal, waaronder 11
van Ds. Impeta, 5 van Ds. Van Andel, 1
van Ds. Hulsebos, 3 van Ds. Littooy, 3
van Ds. Van Oosten, 3 van Ds. Van de
Velde, 5 van Ds. Bouman, en 1 van Prof.
Wielenga. Hier zijn schoone stukken onder.
Deugdelijke lectuur.

De Kalender geeft behalve het schild,
met eenige geïllustreerde Bijbelteksten voor
elken dag des jaars, een tekst met korte
uitlegging. Aanwijzing van een Psalmvers.
Aanwijzing van een stuk uit de Heilige
Schrift voor de lezing voor 's morgens,
's middags en 's avonds. Op- en ondergang
van zon en maan. Lengte van den dag.
En den rug een verhaal.

Den eigenlijken Kalender kan men ook in
goeden band gebonden, zonder schild, krij-
gen voor f. 0.75. Voor dien zelfden prijs is ook
de Premie afzonderlijk verkrijgbaar. Schild
en Kalender eindelijk, zonder Premie, kosten
gewoon f. 0.40, in beter qualiteit f. 0.75.

Keuze alzo en veelheid van stof.
Geen twijfel dan ook, of deze Kalender
zal het eens gewonnen terrein behouden,
en ook dit jaar nieuw terrein veroveren.

En metterdaad hij verdient dit, zoo door
de degelijkheid van wat hij aanbiedt, als
door den gezonden toon die er in heerscht.

Het Gebed des Heeren.

Bij den uitgever Van Naamen te Rheden
verscheen een wandplaat met het *Onze Va-
der*, ten bate van Weldijk, naar de teeken-
ing van een vroeger verpleegde geïl-
lustreerd.

Deze wandplaat is voor Catechisatieloka-
len enz. wel aan te bevelen, en ook in
menige huiskamer kan dit geïllustreerde blad
zijn plaats aan den wand innemen.

Meermalen wezen we er op, dat het *Gebed
des Heeren* bij Rome te veel, bij ons te
weinig gebedigd wordt.